

6.10.2014

Palvelualojen ammattiliitto PAM

Asia: HE 22/2014 vp eduskunnalle laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto yksityisistä turvallisuuspalveluista

Hallituksen esitys uudeksi laiksi sisältää turvallisuusalan työntekijöiden näkökulmasta muutamia erittäin ongelmallisia kohtia, joista ehdottomasti merkittävimmät ovat vartioimistehtävien suorittamistavan määritelmien ja toimeksiantojen rajaamisen poistuminen ja vartijan itsenäisen päätösvallan lisääminen muun muassa henkilöiden pääsyn estämisessä ja poistamisessa. Perustuslakivaliokunta otti omassa lausunnossaan kantaa molempiin kohtiin ja tuemme vahvasti perustuslakivaliokunnan näkemyksiä, joiden mukaan on edelleen perusteltua vahvistaa erillisellä kirjauksella toimivaltuuksien selkeyttä ja järjestyksenvalvojen osalta henkilön poistamisen ja kiinniottamisen osalta säännös on liian väljä esitetystä muodossaan.

Kielto ottaa vastaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä käsittävä toimeksianto.

Nykyisessä laissa on säännelty, ettei vartioimisliike voi ottaa vastaan toimeksiantoa, joka sisältää sitoumuksen ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta (9 §:n 1 momentti). Kiellon rikkominen on myös rangaistava teko. Esityksessä vartioimisliikerikoksen sanktio on poistettu (rikoslain 17 luvun § 6 a).

Määritelmien muuttaminen/poistaminen näkemyksemme mukaan johtaa siihen, että vartiointiliikelle tulee ajan kuluessa mahdollisuus ottaa vastaan lähes kaikenlaisia toimeksiantoja varsinkin tilanteissa, joissa toimeksianto voidaan perustella viranomaistoimintaa täydentävänä tai avustavana toimintana. Kun samalla esitetään muutoksia henkilön poistamisen ja estämisen osalta, niin hankaliin tilanteisiin päädytään esimerkiksi:

- kerrostalojen ”järjestyksenvalvonta” (taloyhtiö palkkaa esim. viikonlopuiksi vartijan estämään huoneistoihin kulkemisen)
- haja-asutusalueilla ja pienemmissä kaupungeissa/kunnissa yleinen järjestyksenpito (poliisin tulo pienillä paikkakunnilla voi kestää tunteja, jolloin kunnilla houkutus tehdä esim. koko keskusta-alueen järjestyksenvalvonnasta sopimus vartioimisliikkeen kanssa)
- kotihälytystehtävät (poliisit aina pareittain tai jopa useammalla partiolla, vartija yksin)
- aseellisten henkivartijatehtävien laajeneminen
- järjestyksenvalvonnan väheneminen (voidaan teettää vartijoilla tiettyyn rajaan saakka)
- hälytyskeskustoiminnan siirtyminen halpatyömaihin (etävalvonta)
- kiertävä järjestyksenvalvonta sallitaan (piirivartiointi on aina reagoivaa, ei ennaltaehkäisevää)

Hallituksen esityksessä sivulla 40 on kuvattu erilaisia tilanteita ja paikkoja, joissa esitetystä muutoksesta olisi hyötyä tai haittaa. Haittojen minimoimiseksi perustuslakivaliokunnan lausunnossaan esittämät rajaavat lisäykset ovat hyviä.

6.10.2014

Koulutus

Työntekijän asema muuttuu, kun toiminnalliset ja oikeudelliset riskit lisääntyvät. Vartijakortin edellytyksenä olevan koulutuksen sisällölliseen kehittämiseen on hallituksen esityksessä pohdittu erilaisia malleja. Pidämme hyvänä vaihtoehtona vartijan koulutuksen kytkemistä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen vartijan koulutukseen. Uudistuksen kanssa ei voi viivyttellä, vaan koulutuksen sisältöä ja laajuutta pitää kehittää välittömästi, mikäli toimintavaltuudet muuttuvat, jotta kansalaisten oikeusturva ja työntekijöiden turvallisuus taataan.

Ennaltaehkäisevä säännöllinen valvonta

Viranomaisvalvontana suoritettavaa säännöllistä toimipaikkojen tarkastamista ei uuden lainsäädännön mukaan enää olisi. Nykyisin tarkastukset tehdään vähintään kahden vuoden välein ja malli on ollut toimiva. Mikäli HE toteutuu, ei toimipaikkavalvontaan todennäköisesti edes olisi resursseja, sillä elinkeinolupien määrä moninkertaistuu.

Lakiesityksen luvussa 7 esitetään monia uusia työkaluja valvonnan tehokkaamman kohdistamisen tueksi ja erilaisten kirjallisesti toimitettavien tietojen laajentamiseksi. Riskienarviointiin perustuva, kohdennettu toimipaikkavalvonta on hyvä asia, mutta voi pahimmassa tapauksessa johtaa myös harmaan talouden kasvuun alalla, mikäli lopputulema on se, ettei tarkastuskäynneille ole lainkaan resursseja. Toimipaikkavalvonnan säännöllisyys tulisi turvata lainsäädännöllä, vaikka väljentäen nykyisestä kahden vuoden rajasta.

Lisätietoja:

Jyrki Sinkkonen
Neuvottelupäällikkö
050 359 0769

Hanna Kuntsi
Yhteiskuntasuhteiden vastaava
050 3100 676